

De heer Geert BOURGEOIS
Minister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 19
1000 BRUSSEL

contactpersoon
Wim Knaepen
wknaepen@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20161219_Optimalisatie_wapenhandeldecreet_WK

Brussel
19 december 2016

Adviesvraag wijziging en optimalisatie wapenhandeldecreet

Mijnheer de minister-president

U heeft de SERV op 24 november 2016 om advies gevraagd over het ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van het wapenhandeldecreet van 15 juni 2012.

De sociale partners konden in dit dossier niet tot een consensus komen.

In bijlage vindt u de standpunten van de organisaties.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Karel Van Eetvelt
voorzitter

Kabinet Minister-president	
NR	KB 6983
Datum IN	27 DEC. 2016
Datum UIT	

1 VOKA en UNIZO

1.1 Algemeen

Het doel dat werd vooropgesteld in de conceptnota en aansluitend in het ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 was om, waar noodzakelijk of wenselijk, specifieke elementen bij te sturen om een correcte en effectieve toepassing van het Wapenhandeldecreet te garanderen: de toepassing van het Wapenhandeldecreet te optimaliseren zonder aan de fundamentele ervan te raken. Dit met respect voor het evenwicht tussen ethische controle en de economische belangen van Vlaanderen dat via het decreet werd beoogd en dat na lange onderhandelingen tussen de verschillende betrokken partijen werd gevonden.

Vanuit de Vlaamse industrie zijn we echter de mening toegedaan dat in het ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, aan deze doelstelling wordt voorbij gegaan en een aantal fundamenteel strengere bepalingen worden geïntroduceerd. De concrete vertaling naar voorstellen tot aanpassing opgenomen in het ontwerp van decreet, zullen een negatieve impact hebben op de activiteiten van Vlaamse bedrijven die rechtstreeks of onrechtstreeks onderhevig zijn aan dit decreet.

Uiteraard steunen wij de keuze van de Vlaamse regering voluit om met de decreetsaanpassing een aantal noodzakelijke en logische, alsook een reeks materiële optimalisaties door te voeren. Daarbij dienen echter, net zoals in het bestaande wetgevend kader, ethische én economische overwegingen zoveel mogelijk met elkaar verzoend te worden. In de vooropgestelde wijzigingen is dit evenwicht echter zoek en opteert de Vlaamse regering in de eerste plaats voor een verdere verstrenging van de regelgeving. Zo gaat ze voorbij aan de logica om hierrond op een ruimer, internationaal niveau afspraken te maken met andere Europese regio's en lidstaten. In plaats van een ruim gedragen geharmoniseerd regulerend kader op Europees niveau, met bovendien een pan-Europees toepassingsgebied, opteert deze Vlaamse regering voor een individuele, specifieke Vlaamse aanpak die zeer stringent en beperkend is.

Op deze manier ondermijnt Vlaanderen ook de doelstelling van de Europese richtlijn om te komen tot de creatie van een zogenaamd 'gelijk speelveld' waarbij de verantwoordelijkheid voor de exportcontrole zoveel mogelijk wordt gelegd bij de EU-lidstaat van waaruit het volledige systeem wordt geëxporteerd.

De voorliggende verstrenging wordt door de Vlaamse industrie gepercipieerd als een nieuwe stap in de richting van een de facto moratorium op de ontwikkeling en productie van defensie gerelateerde technologie in Vlaanderen. Gezien de geopolitieke realiteit met een grotere rol van Europa in het internationaal veiligheidsbeleid en gezien het komende federale investeringsprogramma (met o.a. de vervanging van de F16 gevechtstoestellen ter waarde van 3,4 miljard euro) waarbij het een expliciete betrachting is om ook in ons land een eigen industriële capaciteit inzake defensie gerelateerde technologie uit te bouwen, is dit voor de Vlaamse industrie een onbegrijpelijke keuze.

1.2 Specifieke bemerkingen

Ten aanzien van het ontwerp van decreet willen we zeer specifiek bezwaar aantekenen wat betreft:

- ▀ **De hervorming van de doorvoercontrole.** Zoals de Memorie van Toelichting aangeeft betreffen de meest ingrijpende maatregelen de herwerking van de doorvoercontrole en de daaraan verbonden toewijzing van verantwoordelijkheid om vergunningen aan te vragen (artikel 2, 4, 6, 18). Het decreet introduceert de controle op doorvoer zonder overlading/herlading en versoepelt de systematische controle op doorvoer met overlading/herlading. De controle op doorvoer zonder overlading/herlading is nieuw en stelt bijkomende administratieve lasten en handelsbeperkingen in voor ondernemingen. De huidige systematische vergunningsplicht voor doorvoer met overlading/herlading wordt weliswaar versoepeld, maar deze versoepeling wordt niet automatisch, algemeen of absoluut doorgevoerd, maar kan vrij eenvoudig beperkt worden. In bijzonder aangezien dit in functie is van de interpretatie van de omschrijving 'redelijk vermoeden'. De praktijk zal dus moeten uitwijzen in welke mate de ad hoc controle voor doorvoer zonder overlading/herlading zal blijven voortbestaan.
- ▀ **De toenemende rapporterings- en informatieverplichtingen.** Een tweede grote ingreep betreft de rapporterings- en informatieverplichtingen waaraan ondernemingen onderworpen worden. Zo wordt er voorzien in een verdere uitbreiding hiervan. Het decreet verankert niet enkel de al zeer uitgebreide bestaande praktijk, maar verplicht bedrijven bovendien nog meer detailinzage in een hele reeks (bedrijfs)gevoelige informatie (cf. onder meer de rapportering over afgeleverde voorlopige adviezen, de rapportering over verlengingen van vergunningen). Het probleem zit vooral in het feit dat die informatie eens gerapporteerd, ook publiek beschikbaar wordt, en dus consulteerbaar is door andere partijen, inclusief concurrenten van de in de onderhandelingen betrokken Vlaamse partijen/ondernemingen. Gegeven dat het aantal van dergelijke gerapporteerde onderhandelingen op dit moment al eerder bescheiden is en het aantal betrokken ondernemingen beperkt is, is het niet zo heel moeilijk om als buitenstaander in te schatten wie de mogelijke betrokken partijen zijn. Zowel wat betreft de mogelijke schending van de privacy-rechten, als naar bescherming van de concurrentiële positie van de betrokken ondernemingen kunnen zich bijgevolg ernstige vragen worden gesteld.

Dat de Vlaamse regering internationaal een voortrekkersrol wil spelen als het aankomt op transparantie rond wapenhandelgerelateerde activiteiten is vanuit principieel standpunt mogelijk toe te juichen, maar is gegeven de (bescheiden) Vlaamse economische activiteiten op dit terrein vanuit economisch-commercieel vlak een grove fout.

Bijzonder problematisch is verder de veralgemeende verplichting om ook voor overbrengingen (binnen de EU) systematisch te werken met end user statements, en op die manier de internationaal gangbare praktijk van het werken met internationale importcertificaten opzij te schuiven. Zeker gezien de typische situatie van de Vlaamse bedrijven – vaak toeleveranciers in een lange waardeketen.

- ▀ **De de iure invoering van een mogelijk eigen 'on hold' beleid op Vlaams niveau.** Echter naar economische impact meest ingrijpende en voor de industrie ongetwijfeld nadeligste wijziging betreft de introductie van de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om algemene beperkende maatregelen aan te nemen ten aanzien van de handel in

strategische goederen vanuit Vlaanderen naar bepaalde landen en regio's. Deze 'on hold' optie laat toe om tijdelijke handelsbeperkende maatregelen wettelijk mogelijk te maken voor militaire goederen en ander voor militair gebruik dienstig materiaal voor een specifieke categorie van landen waartegen geen internationaal embargo is uitgevaardigd, maar waar de mensenrechten op flagrante wijze worden geschonden of die betrokken zijn bij een gewapend conflict.

Met een dergelijke beleidsoptie dreigt Vlaanderen zich internationaal niet alleen te isoleren (met alle diplomatieke schade van dien), maar dreigen ook Vlaamse ondernemingen in een competitief nadelige positie te worden geduwd en zal de internationale aantrekkingskracht van Vlaanderen en Vlaamse ondernemingen voor buitenlandse ondernemingen een zeer sterke knauw krijgen. Heel wat buitenlandse klanten en leveranciers van Vlaamse ondernemingen zullen niet langer met Vlaamse bedrijven willen samenwerken omwille van de onzekerheid en de bijhorende commerciële en juridische risico's die kunnen volgen uit een dergelijk politiek beleid. Het introduceren van dergelijke tijdelijke handelsembargo's als politiek signaal kunnen enkel succesvol, geloofwaardig en op een effectieve manier gebruikt worden op een hoger, internationaal/Europees niveau. Bijgevolg is het aanbevolen om embargo's op niveau van de Europese Raad van Ministers en/of op niveau van de Verenigde Naties beslissen, eerder dan op lokaal Vlaams niveau.

De Vlaamse industrie wil er ten slotte op wijzen dat de 'on hold' maatregel niet het voorwerp uitmaakte van de initiële consultatieronde.

- **Diverse.** We willen bovendien onze eerdere bekommernissen – die eerder als reactie op de consultatie met betrekking tot de conceptnota werden geformuleerd – herhalen. Zij blijven in kader van het ontwerp van decreet immers actueel en relevant. Meer specifiek gaat het dan om:
  - de verontrustende eventuele verruiming van de 'catch all controle' naar niet-relevante goederen;
  - de invoering van bijkomende administratieve verplichtingen zonder duidelijke informatieve meerwaarde voor de betrokken overheidsdiensten;
  - de creatie van reële bevoegdheidsconflicten in kader van het handhavingsbeleid tussen de Administratie Douane en Accijnzen en het Departement Internationaal Vlaanderen;

Ontgoochelend is tevens de vaststelling dat het ontwerp van decreet de betrokken internationaal opererende Vlaamse ondernemingen (en indirect hun respectievelijke klanten en leveranciers) aan bijkomende handelsbelemmerende- en rapporteringsverplichtingen onderwerpt, maar op generlei wijze de betrokken administratie van de Vlaamse overheid verplicht bepaalde duidelijke indicatieve of zelfs maximale termijnen om de doorlooptijden van aanvragen na te leven. De huidige praktijk geeft ondernemingen geen houvast wat betreft de termijnen waarbinnen redelijkerwijze een goedkeuring van een aanvraag kan verwacht worden. Dergelijk onduidelijkheid en onzekerheid is nefast ten aanzien van internationale partners. Het valt dan ook te betreuren dat de Vlaamse regering hierin geen initiatief neemt.

2 ACV, Vlaams ABVV en ACLVB

Het ontwerpdecreet optimaliseert een aantal bepalingen in het bestaande decreet en introduceert de juridische mogelijkheid om handelsbeperkende maatregelen aan te nemen. Deze mogelijkheid vloeit voort uit een recente resolutie van het Vlaams Parlement.

De werknemersorganisaties betreuren dat ze niet tot een gemeenschappelijk advies zijn kunnen komen, daar het volgens hen perfect mogelijk was in deze om een evenwichtige argumentatie te formuleren die zowel ethische als economische uitgangspunten kon verzoenen

Voor de Vlaamse werknemersorganisaties is deze recente resolutie een uiting van een brede maatschappelijke consensus over de regulering van wapenhandel en vormt het de richtsnoer voor dit standpunt. Voor het ACV, Vlaams ABVV en ACLVB moet wapenhandel onderdeel zijn van een Vlaams internationaal en veiligheidsbeleid zijn. En niet onderdeel zijn van het economisch beleid. Er is ook een belangrijke ethische dimensie. Het kan niet de bedoeling zijn dat Vlaanderen wapens uit- of doorvoert naar dubieuze regimes in landen die mensenrechten schenden en een tegenstrijdig waardenpatroon hanteren dan Vlaanderen op dat vlak.

Wat betreft de juridische verankering van handelsbelemmerende maatregelen naar dubieuze landen kunnen we ons vinden in de standpunten van het Vlaams parlement en het Vlaams Vredesinstituut. Met name dat case by case vergunningen de regel moeten blijven. Maar ook dat unilateraal toepassen van deze nieuwe juridische mogelijkheid om handelsbelemmeringen op te leggen aan dubieuze landen in sommige gevallen mogelijks inefficiënt kan uitvallen.

De principes van gepaste zorgvuldigheid en ketenverantwoordelijkheid van een producent of handelaar in een gevaarlijk product zijn voor ons principiële uitgangsprincipes ten aanzien van rapporterings- en informatieverplichtingen. We stellen vast dat deze bijkomende verplichtingen grotendeels voortvloeien uit internationale verdragen. Als Vlaanderen hier in Europees verband voorop zou lopen op het vlak van interpretatie, bestaat het gevaar dat dit een potentieel nadelig effect heeft op de commerciële belangen van de Vlaamse maakindustrie. Voor ACV, Vlaams ABVV en ACLVB is het belangrijk dat wetenschappelijk benchmarkonderzoek door het Vlaams Vredesinstituut het Europees perspectief verder objectiveert. Tegelijkertijd stellen we vast dat er op het vlak van het uitgangsprincipe van gepaste zorgvuldigheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven, dat actief is in risicosectoren, internationale OESO richtlijnen bestaan. Hier zijn we van oordeel dat de SERV net zoals de SER in Nederland een rol kan spelen in de verdieping van die richtlijnen naar het bedrijfsleven en het sociaal overleg in bedrijven en sectoren.